LIETUVOS BANKO VALDYBA

NUTARIMAS
DĖL LIETUVOS BANKO VALDYBOS 2011 M. RUGSĖJO 1 D. NUTARIMO NR. 03-144 „DĖL ATSAKINGOJO SKOLINIMO NUOSTATŲ“ PAKEITIMO

2017 m. sausio 24 d. Nr. 03-22
Vilnius

Lietuvos banko valdyba n u t a r i a :

1. Pakeisti Lietuvos banko valdybos 2011 m. rugsėjo 1 d. nutarimą Nr. 03-144 „Dėl Atsakingojo skolinimo nuostatų“ ir jį išdėstyti nauja redakcija:

„**LIETUVOS BANKO VALDYBA**

NUTARIMAS
DĖL ATSAKINGOJO SKOLINIMO NUOSTATŲ

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo 9, 11 ir 47^1 straipsniais, 42 straipsnio 3 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito įstatymo 12 straipsnio 11 dalimi, Lietuvos banko valdybos 2015 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 03-31 „Dėl Makroprudencinės politikos strategijos patvirtinimo“ patvirtinta Makroprudencinės politikos strategija ir atsižvelgdama į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo protokolo Nr. 4 dėl Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statuto 3.3 papunktį (OL 2008 C 115, p. 230) bei 2015 m. rugpjūčio 19 d. Europos bankininkystės institucijos gaires EBA/GL/2015/11 dėl kreditingumo vertinimo, Lietuvos banko valdyba n u t a r i a :

Patvirtinti Atsakingojo skolinimo nuostatus (pridedama).“

2. Nustatyti, kad šis nutarimas įsigalioja 2017 m. liepos 1 d.

3. Nustatyti, kad šiuo nutarimu patvirtintų Atsakingojo skolinimo nuostatų 21 punktas įsigalioja 2018 m. sausio 1 d.

4. Nustatyti, kad šiuo nutarimu patvirtinti Atsakingojo skolinimo nuostatai netaikomi kredito sutartims, dėl kurių sudarymo sprendimai priimti iki šio nutarimo įsigaliojimo dienos.

Valdybos pirmininkas Vitas Vasiliauskas

PATVIRTINTA
Lietuvos banko valdybos
2017 m. sausio 24 d. nutarimu Nr. 03-22

ATSAKINGOJO SKOLINIMO NUOSTATAI

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Atsakingojo skolinimo nuostatų (toliau – Nuostatai) tikslas – detalizuoti su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito gavėjų kreditingumo vertinimo ir atsakingojo skolinimo reikalavimus, skatinti atsakingą kredito davėjų vykdomos skolinimo veiklos praktiką, rinkos drausmę ir veiklos skaidrumą, kad būtų sumažinta kredito davėjų keliama sisteminė rizika, užkirstas kelias pernelyg sparčiam kredito augimui, netvariems nekilnojamojo turto kainų pokyčiams ir per dideliam kredito gavėjų įsiskolinimui.

2. Lietuvos bankas Nuostatų priede pateiktoje lentelėje „Makroprudencinės politikos priemonių dydžiai“ (toliau – priedo lentelė) nurodytus makroprudencinės politikos priemonių dydžius keičia atsižvelgdamas į finansų sektoriaus atsparumo, makroekonominių rodiklių, kredito gavėjų įsiskolinimo, kredito ir nekilnojamojo turto rinkų raidą bei kitų su sistemine rizika susijusių veiksnių pokyčius, kad būtų užtikrintas tvarus finansų sektoriaus įnašas į ekonomikos augimą.

3. Nuostatuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito įstatyme (toliau – Įstatymas), Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatyme, Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatyme ir Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatyme.

II SKYRIUS
TAIKYMO SRITIS

4. Nuostatai taikomi:

4.1. Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nurodytoms kredito sutartims;

4.2. kredito sutartims, sudaromoms fizinių asmenų, siekiančių verstis nekilnojamojo turto nuomos ir eksploatavimo bei gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų statybos veikla, kuri gali būti vykdoma įsigijus verslo liudijimą ar individualios veiklos pažymėjimą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

5. Tarpusavio skolinimo platformos operatoriams, veikiantiems pagal Įstatymą, Nuostatai taikomi *mutatis mutandis*.

6. Nuostatai netaikomi:

6.1. restruktūrizuojamiems kreditams;

6.2. Įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nurodytoms kredito sutartims, išskyrus Nuostatų 4.2 papunktyje nurodytas kredito sutartis.

III SKYRIUS
ATSAKINGASIS SKOLINIMAS

7. Atsakinguoju skolinimu laikoma tokia kredito davėjų skolinimo veikla, kai kredito davėjas tinkamai atlieka išsamų kredito gavėjo kreditingumo vertinimą, neprisiima pernelyg didelės kredito rizikos, nesudaro galimybės kredito gavėjui prisiimti pernelyg didelių finansinių įsipareigojimų ir neprisideda prie sisteminės rizikos susidarymo galimybės.

8. Atsakingasis skolinimas remiasi šiais reikalavimais:

8.1. kredito davėjas, prieš priimdamas sprendimą suteikti kreditą kredito gavėjui, remdamasis pakankama informacija ir įrodymais, visapusiškai įvertina kredito gavėjo kreditingumą;

8.2. vertinami visi objektyviai numanomi reikšmingi veiksniai, atsižvelgiant į kredito gavėjo pateiktą, iš kreditingumui vertinti naudojamų registrų bei informacinių sistemų gautą informaciją ir kitą kredito davėjui prieinamą informaciją, galintys turėti įtakos kredito gavėjo kreditingumui, ypač tokie kaip kredito gavėjo tvarios pajamos, jo kredito istorija, pajamų kitimo (augimo ir mažėjimo) galimybė, visi turimi finansiniai įsipareigojimai;

8.3. kredito davėjas turi siekti, kad jo vykdoma skolinimo veikla neprisidėtų prie sisteminės rizikos susidarymo galimybės;

8.4. skolinimas grindžiamas bendros kredito sumos (toliau – kredito suma) ir įkeičiamo nekilnojamojo turto rinkos vertės arba kainos santykio ribojimu ir (arba) kredito sumos ir įsigyjamo arba statomo nekilnojamojo turto rinkos vertės arba kainos santykio ribojimu, taikant maksimalios leistinos kredito sumos ir įkeičiamo nekilnojamojo turto vertės santykio rodiklį (angl. *loan-to-value ratio,* LTV);

8.5. skolinimas grindžiamas kredito gavėjo vidutinės įmokos pagal skolinius įsipareigojimus ir pajamų santykio ribojimu (angl. *debt service-to-income,* DSTI);

8.6. skolinimas grindžiamas maksimalios kredito sutarties trukmės (angl. *loan maturity*) ribojimu ir reguliariomis negrąžintą kredito sumą mažinančiomis įmokomis.

IV SKYRIUS
KREDITO IR NEKILNOJAMOJO TURTO VERTĖS SANTYKIS

9. Kredito sumos ir įkeičiamo nekilnojamojo turto vertės santykis (toliau – LTV) negali būti didesnis nei priedo lentelės 1 eilutėje nurodytas LTV dydis, išskyrus Nuostatų 10, 14, 15, 16 ir 17 punktuose nurodytus atvejus.

10. Kai įsipareigojimų pagal kredito sutartį įvykdymas nėra užtikrinamas nekilnojamojo turto hipoteka, kredito sumos ir įsigyjamo arba statomo nekilnojamojo turto vertės santykis neribojamas.

11. Kai įsipareigojimų pagal kredito sutartį įvykdymas užtikrinamas ne įsigyjamo ar statomo nekilnojamojo turto, o papildomo arba kito nekilnojamojo turto hipoteka, turi būti vertinamas kredito sumos ir įsigyjamo arba statomo nekilnojamojo turto vertės santykis, kuris negali būti didesnis nei priedo lentelės 1 eilutėje nurodytas dydis.

12. Kredito davėjas, nustatydamas LTV, negali remtis prielaida, kad nekilnojamojo turto vertė ateityje didės (dėl nekilnojamojo turto kainų augimo, nekilnojamojo turto naudojimo paskirties pakeitimo ar pan.).

13. LTV apskaičiuojamas pagal formulę:

$$LTV = \frac{\text{kredito suma}}{\text{įkeičiamo nekilnojamojo turto vertė}} \times 100,$$

kur:

13.1. kredito suma – kredito suma, kuria galima naudotis pagal kredito sutartį;

13.2. įkeičiamas nekilnojamasis turtas – nekilnojamasis turtas, kurio hipoteka užtikrinamas įsipareigojimų pagal kredito sutartį įvykdymas;

13.3. įkeičiamo nekilnojamojo turto vertė – įkeičiamo nekilnojamojo turto rinkos vertė arba kaina, taikant mažesnę, kur:

13.3.1. įkeičiamo nekilnojamojo turto rinkos vertė – įkeičiamo nekilnojamojo turto rinkos vertė, nustatyta vadovaujantis Įstatymo 14 straipsnio nuostatomis;

13.3.2. įkeičiamo nekilnojamojo turto kaina – ne seniau kaip prieš 1 metus iki paraiškos dėl kredito sutarties sudarymo pateikimo dienos sudarytoje nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartyje nurodyta nekilnojamojo turto kaina;

13.3.3. jeigu nekilnojamojo turto kaina nežinoma (nekilnojamasis turtas paveldėtas, dovanotas ar pan.) arba kredito gavėjas gali pateikti pagrįstų įrodymų (nekilnojamojo turto

vertinimo ataskaita ar pan.), kad šio turto rinkos vertė dėl atliktų investicijų į nekilnojamąjį turtą yra didesnė nei nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo metu, įkeičiamo nekilnojamojo turto vertė nustatoma vadovaujantis įkeičiamo nekilnojamojo turto rinkos verte.

14. LTV netaikomas kredito sutartims, kurių paskirtis – refinansuoti kredito gavėjui suteiktus kreditus, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos:

14.1. nedidėja likusi grąžinti kredito suma;

14.2. nesikeičia įkeistas nekilnojamasis turtas arba įkeičiamas papildomas nekilnojamasis turtas.

15. Kai kredito gavėjas sudaro kredito sutartį ir valstybė iš dalies kompensuoja kreditą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka, LTV gali būti didesnis nei nurodytas priedo lentelės 1 eilutėje, atsižvelgiant į valstybės kompensuojamą kredito dalį.

16. LTV gali būti didesnis nei priedo lentelės 1 eilutėje nurodytas dydis, jei kredito gavėjas, siekdamas pakeisti jam nuosavybės teise priklausantį ir jo pagrindine gyvenamąja vieta laikomą nekilnojamąjį turtą, ketina sudaryti kredito sutartį dėl kito nuolat gyventi tinkamo nekilnojamojo turto įsigijimo ar statymo ir įsipareigoja per protingą, kredito sutartyje nustatytą terminą sumažinti įsipareigojimus pagal kredito sutartį lėšomis, gautomis pardavus nekilnojamąjį turtą, buvusį ankstesne jo pagrindine gyvenamąja vieta. Šio punkto nuostatos gali būti taikomos tik tada, kai kredito davėjas turi pagrįstų ir pakankamų įrodymų, kad kredito gavėjas, praėjus kredito sutartyje nustatytam terminui pardavęs ankstesne jo pagrindine gyvenamąja vieta buvusį nekilnojamąjį turtą, turės lėšų, kad sumažintų įsipareigojimą pagal kredito sutartį taip, kad LTV neviršytų priedo lentelės 1 eilutėje nurodyto dydžio. Protingu terminu rekomenduojama laikyti ne ilgesnį nei 12 mėnesių laikotarpį nuo kredito sutarties sudarymo dienos.

17. Mažesnis nei priedo lentelės 1 eilutėje nurodytas LTV dydis taikomas, kai:

17.1. kredito gavėjas sudaro kredito sutartį dėl nuolat gyventi tinkamo nekilnojamojo turto įsigijimo ar statymo, tačiau jis jau yra sudaręs kitą kredito sutartį dėl nuolat gyventi tinkamo nekilnojamojo turto įsigijimo ar statymo. Ši nuostata netaikoma Nuostatų 16 punkte nurodytu atveju;

17.2. įsipareigojimų pagal kredito sutartį įvykdymas užtikrinamas ne valstybėje narėje registruoto nekilnojamojo turto hipoteka. Šiuo atveju rekomenduojama taikyti 15 procentinių punktų mažesnį LTV, nei nurodyta priedo lentelės 1 eilutėje.

18. Kredito davėjas turi įsitikinti, kad įsigyjamo arba statomo nekilnojamojo turto vertės dalis, kurią kredito gavėjas turi sumokėti ne iš kredito lėšų, gaunamų pagal kredito sutartį, būtų sumokėta nuosavomis lėšomis, ir prieš kredito davėjui išmokant kreditą gauti kredito gavėjo patvirtinimą, kad atitinkama nekilnojamojo turto vertės dalis sumokėta nuosavomis (ne skolintomis) kredito gavėjo lėšomis.

V SKYRIUS
VIDUTINĖS MĖNESIO ĮMOKOS DYDŽIO IR PAJAMŲ SANTYKIS

19. Kredito gavėjo vidutinės mėnesio įmokos pagal visus skolinius įsipareigojimus ir kredito gavėjo mėnesio pajamų (toliau – DSTI) santykis turi būti ne didesnis nei priedo lentelės 2 eilutėje nurodytas dydis, išskyrus Nuostatų 23 ir 24 punktuose nurodytus atvejus.

20. DSTI apskaičiuojamas pagal formulę:

$$DSTI = \frac{\text{vidutinė mėnesio įmoka pagal visus skolinius įsipareigojimus}}{\text{mėnesio pajamos}} \times 100,$$

kur:

20.1. visi skoliniai įsipareigojimai – suteikiamas kreditas ir visi kredito sutarties sudarymo metu kredito gavėjo turimi skoliniai įsipareigojimai (kiti kreditai, vartojimo kreditai, išperkamoji nuoma, kredito kortelės limitas, kitos paskolos ir pan.);

20.2. vidutinė mėnesio įmoka pagal visus skolinius įsipareigojimus apskaičiuojama kaip dėl

kiekvieno skolinio įsipareigojimo apskaičiuotų vidutinių mėnesio įmokų suma. Vidutinė mėnesio įmoka pagal skolinį įsipareigojimą apskaičiuojama kredito grąžinimo ir palūkanų, įskaitant kitas išlaidas, įskaičiuotas į įmokas, sumą dalijant iš likusios kredito trukmės mėnesiais. Kai sudaryta vartojimo kredito sutartis, vidutinė mėnesio įmoka apskaičiuojama likusią kredito grąžinimo ir kredito kainos sumą dalijant iš atitinkamų įsipareigojimų likusios trukmės mėnesiais, išskyrus Nuostatų 21 punkte nustatytus atvejus;

20.3. mėnesio pajamos – kredito gavėjo mėnesio pajamos, kuriomis jis gali faktiškai disponuoti atskaičius teisės aktuose nustatytus iš pajamų išskaičiuojamus mokesčius. Apskaičiuojant mėnesio pajamas turi būti atsižvelgiama į ne mažiau kaip šešių paskutinių mėnesių kredito gavėjo pajamų, kurias kredito davėjas pripažįsta tvariomis, vidurkį ir įvertinamas ilgalaikis pajamų tvarumas. Kito laikotarpio kredito gavėjo tvarių pajamų vidurkis gali būti taikomas, kai kredito davėjas turi pagrįstų ir pakankamų įrodymų, kad konkrečiu atveju kito laikotarpio kredito gavėjo pajamos gali būti laikomos tvariomis ir atitinkamo laikotarpio taikymas nepažeidžia atsakingojo skolinimo reikalavimų. Kokios kredito gavėjo pajamos laikomos tvariomis, nustato kredito davėjas, atsižvelgdamas į Nuostatų 32 ir 33 punktus.

21. Kreditų, kurių daliniai grąžinimai nenumatyti (neterminuota kredito sutartis, sąskaitos kreditavimo sutartis, kita kredito sutartis, pagal kurią kredito gavėjui suteikiama teisė naudotis kreditu neviršijant nustatyto kredito limito, ir pan.), vidutinė mėnesio įmoka apskaičiuojama susumuojant šiuos dydžius:

21.1. nepanaudotą kredito ir kredito kainos sumą, padalytą iš visos kredito trukmės mėnesiais, bet ne daugiau kaip 36 mėnesių (įskaitant atvejus, kai kredito sutartis neterminuota);

21.2. panaudotą kredito ir kredito kainos sumą, padalytą iš likusios kredito trukmės mėnesiais, bet ne daugiau kaip 36 mėnesių (įskaitant atvejus, kai kredito sutartis neterminuota).

22. Kai teikiamas kreditas, kurio palūkanų norma yra kintamoji (kuri reguliariai arba pagal kredito sutartyje nustatytas sąlygas ir terminus gali būti keičiama kredito sutarties galiojimo laikotarpiu), kredito davėjas privalo atlikti kredito palūkanų normos jautrumo testą ir įsitikinti, kad kredito gavėjas bus pajėgus grąžinti skolinius įsipareigojimus kredito palūkanų normai padidėjus. Atlikdamas kredito palūkanų normos jautrumo testą, kredito davėjas privalo skaičiuodamas DSTI taikyti galiojančią, bet ne mažesnę nei priedo lentelės 3 eilutėje nurodytą kredito palūkanų normą. Kredito palūkanų normos jautrumo testo metu gautas DSTI negali būti didesnis nei priedo lentelės 4 eilutėje nurodytas DSTI dydis.

23. Kredito gavėjo DSTI gali būti didesnis nei priedo lentelės 2 eilutėje nurodytas dydis, tačiau turi neviršyti priedo lentelės 5 eilutėje nustatyto DSTI dydžio, kai kredito davėjas turi pagrįstų ir pakankamų įrodymų, kad konkrečiu atveju didesnio DSTI taikymas nepažeidžia atsakingojo skolinimo principų. Pagal šio punkto reikalavimus suteiktų kreditų suma turi sudaryti ne daugiau nei priedo lentelės 6 eilutėje nurodytas procentas, palyginti su bendra per kalendorinius metus kredito davėjo sudarytų naujų kredito sutarčių būstui įsigyti suma. Nauja kredito sutartimi būstui įsigyti šiame punkte laikoma naujai sudaroma kredito sutartis būstui įsigyti ir kredito sutarčių būstui įsigyti sąlygų pakeitimai, kai didinama bendra kredito suma (kaip nurodyta Lietuvos banko valdybos 2015 m. gegužės 28 d. nutarime Nr. 03-91 „Dėl makroprudencinės atskaitomybės“).

24. Nuostatų 16 punkte nustatytu atveju ir sąlygomis kredito gavėjo DSTI gali laikinai viršyti priedo 2 eilutėje nurodytą dydį su sąlyga, kad kredito davėjas įsitikina, jog kredito gavėjas sugebės vykdyti visus turimus skolinius įsipareigojimus.

VI SKYRIUS
KREDITO SUTARTIES TRUKMĖ

25. Didžiausia kredito sutarties trukmė neturi viršyti priedo lentelės 7 eilutėje nurodytos trukmės, išskyrus Nuostatų 26 punkte nustatytą atvejį.

26. Kredito sutarties, kurios paskirtis – refinansuoti kredito gavėjui suteiktą kreditą, trukmė gali būti ilgesnė nei priedo lentelės 7 eilutėje nurodyta trukmė, jeigu tenkinamos šios sąlygos:

26.1. nedidėja likusi grąžinti kredito suma;

26.2. nesikeičia įkeistas nekilnojamasis turtas arba įkeičiamas papildomas nekilnojamasis turtas;

26.3. nenustatoma ilgesnė kredito sutarties trukmė nei refinansuojamos kredito sutarties likusi trukmė.

VII SKYRIUS
KREDITO GAVĖJO KREDITINGUMO VERTINIMAS

27. Kredito gavėjo kreditingumo vertinimo tikslas yra įvertinti kredito gavėjo galimybes prisiimti pagal kredito sutartį konkretų įsipareigojimą, kurį kartu su jau turimais finansiniais įsipareigojimais kredito gavėjas būtų pajėgus įvykdyti. Taip siekiama išvengti, kad suteiktas kreditas nebus grąžintas, įmokos bus mokamos pavėluotai arba kreditas bus priverstinai grąžintas panaudojant kredito gavėjo įkeistą nekilnojamąjį turtą.

28. Kredito davėjo sprendimas suteikti kreditą grindžiamas atsargiu ir išsamiu kredito gavėjo galimybių kreditą grąžinti kredito sutarties trukmės laikotarpiu vertinimu. Kredito davėjo kreditų teikimo politika turi būti pagrįsta principu, kad kreditas bus grąžinamas kredito gavėjo pajamomis, o ne dėl priverstinio grąžinimo iš įkeičiamo nekilnojamojo turto arba dėl jo vertės pokyčių.

29. Jeigu kredito gavėjai yra du ar daugiau asmenų (bendraskoliai), visų bendraskolių pajamos ir finansiniai įsipareigojimai vertinami kartu.

30. Prieš sudarant kredito sutartį, kredito davėjas, laikydamasis Įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų, privalo visapusiškai įvertinti kredito gavėjo kreditingumą remdamasis pakankama, proporcinga ir reikalinga informacija apie kredito gavėjo pajamas, vidutines tikėtinas būtiniausias namų ūkio išlaikymo išlaidas, finansinius įsipareigojimus ir kitas finansines bei ekonomines aplinkybes.

31. Kredito davėjas informaciją apie kredito gavėjo pajamas ir skolinius įsipareigojimus turi pagrįsti duomenimis, gautais atlikus patikrinimą kreditingumui vertinti naudojamuose registruose ir informacinėse sistemose, arba kitais duomenimis, įskaitant kredito gavėjo pateiktą informaciją.

32. Kredito davėjas, vertindamas kredito gavėjo kreditingumą, privalo surinkti ir įvertinti informaciją apie:

32.1. kredito gavėjo pajamas, jų įvairovę, tvarumą, galimą kaitą ateityje ir pan. Kredito davėjas turi užtikrinti, kad kredito gavėjo galimybės įvykdyti įsipareigojimus pagal kredito sutartį nebūtų vertinamos nepagrįsta prielaida ar nepagrįstais lūkesčiais, kad kredito gavėjo pajamos reikšmingai padidės;

32.2. kredito gavėjo skolinius įsipareigojimus pagal kredito ir kitas sutartis, kaip nurodyta Nuostatų 20.1 papunktyje, bei kitus finansinius įsipareigojimus, remdamasis kredito gavėjo pateikta informacija. Kredito davėjas nustato kredito gavėjo finansinių įsipareigojimų, neįtrauktų į Nuostatų 20 punkte nurodytą apskaičiuojamą DSTI, vertinimo tvarką;

32.3. kredito gavėjo kredito istoriją, kredito gavėjo pradelstus finansinius įsipareigojimus ir kitą informaciją, ar kredito gavėjas netinkamai vykdo arba netinkamai vykdė turimus finansinius įsipareigojimus;

32.4. kredito gavėjo nurodytų arba kredito davėjui žinomų aplinkybių įtaką kredito gavėjo ekonominei ir finansinei būklei bei kitus veiksnius, kurie galėtų paveikti kredito gavėjo galimybes tinkamai įvykdyti finansinius įsipareigojimus, sukeltų nepagrįstų finansinių sunkumų ar lemtų per didelį kredito gavėjo įsiskolinimą;

32.5. kitas reikšmingas aplinkybes.

33. Kredito gavėjams, kurių pajamos gali gerokai kisti (pavyzdžiui, dividendų, pajų pajamos, nekilnojamojo turto nuomos pajamos, pajamos iš investicinės veiklos arba nekilnojamojo turto pardavimo pajamos ir pan.) arba dėl kurių pajamų tvarumo abejojama, taikomi griežtesni apribojimai, nei nustatyta priedo lentelėje. Šiame punkte nurodytais atvejais ir tada, kai kredito

gavėjas verčiasi individualia veikla, dirba pagal verslo liudijimą arba sezoninius darbus ir gauna nereguliarias pajamas, kredito davėjas turi imtis pagrįstų priemonių, kad patikrintų kredito gavėjo pajamų tvarumą ir informaciją, susijusią su kredito gavėjo galimybėmis įvykdyti įsipareigojimus pagal kredito sutartį.

34. Jeigu kredito sutarties šalys, sudariusios kredito sutartį, susitaria pakeisti bendrą kredito sumą, prieš kiekvieną didesnį bendros kredito sumos padidinimą kredito davėjas atnaujina turimą informaciją apie kredito gavėją, įkeistą nekilnojamąjį turtą ir remdamasis atnaujinta informacija iš naujo atlieka išsamų kredito gavėjo kreditingumo vertinimą, išskyrus atvejus, kai toks papildomas kreditas buvo numatytas kredito sutartyje ir į jį atsižvelgta atliekant pradinį kreditingumo vertinimą.

35. Jeigu sudaroma kredito užsienio valiuta sutartis, kai kreditas yra išreikštas ne ta valiuta, kuria kredito gavėjas gauna pajamas, kredito davėjas turi įvertinti užsienio valiutos kurso pasikeitimo riziką ir prireikus taikyti griežtesnius apribojimus, nei nustatyta priedo lentelėje.

VIII SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

36. Kredito davėjas privalo pasitvirtinti kredito gavėjo kreditingumo vertinimo ir atsakingojo skolinimo taisykles, kuriose būtų nustatyta patikima kredito gavėjo kreditingumo vertinimo tvarka, procedūros ir informacija, kuria remiantis atliekamas kredito gavėjo kreditingumo vertinimas, ir jų laikytis versdamasis kredito teikimo veikla. Kredito davėjas privalo nuolat peržiūrėti ir vertinti, ar taikomos taisyklės yra tinkamos ir veiksmingos, ir prireikus jas keisti.

37. Kredito davėjas, siekdamas tinkamai įvertinti kredito gavėjo kreditingumą, visus su kredito sutartimi susijusius dokumentus turi parengti taip, kad būtų galima nustatyti kredito gavėjo, kredito davėjo arba kredito tarpininko klaidingai pateiktus faktus ir išvengti klaidingo gautos informacijos vertinimo.

_____

Atsakingojo skolinimo nuostatų
priedas

MAKROPRUDENCINĖS POLITIKOS PRIEMONIŲ DYDŽIAI

Eil. nr.	Priemonė	Nuostatų punktas	Dydis, %
1.	LTV	9	85
2.	DSTI	19	40
3.	Atliekant kredito palūkanų normos jautrumo testą DSTI apskaičiuoti taikoma kredito palūkanų norma	22	5
4.	DSTI atliekant kredito palūkanų normos jautrumo testą	22	50
5.	DSTI išimtis	23	60
6.	Kreditų, suteiktų su DSTI išimtimi, dalis, palyginti su bendra per kalendorinius metus kredito davėjo sudarytų naujų kredito sutarčių, skirtų būstui įsigyti arba statyti, suma	23	5
7.	Didžiausia kredito sutarties trukmė	25	30 metų

_____